

This Question Paper contains 16 printed pages.

Sl.No. 100097

HSTAT/136(G)/14

(MAY, 2014)

પ્રશ્નપુસ્તિકાનો કોડ
Question Paper
Booklet Code

A

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- 1) આ કસોટીમાં કુલ 100 પ્રશ્નો છે. દરેક પ્રશ્નનો ગુણ 1 છે.
- 2) તમામ કસોટીઓ બહુવિકલ્પ પ્રકારની છે. ચાર વિકલ્પોમાંથી એક જ વિકલ્પ સાચો જવાબ છે, જે ધ્યાનપૂર્વક વાંચી જવા અને OMR Sheet ઉપર નિયત સ્થળે તમારો ઉત્તર સાચા વિકલ્પની સામેના વર્તુળને ઘટ્ટ [●] કરીને નોંધવા વિનંતી છે.
- 3) પ્રશ્નપત્રના મથાળે જમણી બાજુ ખાનામાં પ્રશ્નપુસ્તિકાનો કોડ નંબર લખવામાં આવ્યો છે. ઉમેદવારોએ આ નંબર OMR Sheet ઉપર દર્શાવવામાં આવેલી જગ્યાએ ચીવટપૂર્વક આંકડામાં તેમજ વર્તુળને ઘટ્ટ બનાવીને લખવાનો છે.
- 4) OMR Sheet ઉપર લખવામાં આવેલો પ્રશ્નપુસ્તિકાનો કોડ અને પ્રશ્નપત્ર ઉપર લખેલો નંબર સમાન હોય તેની ખાતરી કરી લેશો. આમાં વિસંગતતા હોય તો ખંડ નિરીક્ષકને તરત જ જાણ કરી OMR Sheet અથવા પ્રશ્નપત્ર અથવા બંને બદલી આપવા માટે જણાવશો જેથી બંને સેટ એક જ નંબરના થાય.
- 5) ઉમેદવારે તેને આપવામાં આવેલા પ્રશ્નપુસ્તિકાનો કોડ હાજરીપત્રકમાં નિયત સ્થળે લખવાનો છે.
- 6) OMR Sheet ઉપર વિગતો લખવા માટે તેમજ જવાબો નોંધવા માટે કાળી/ભૂરી બોલપોઇન્ટ પેનનો જ ઉપયોગ કરશો.
- 7) OMR Sheet ઉપર 'વ્હાઈટ ફ્લૂઈડ' કે કરેક્શન શાહીનો ઉપયોગ કરવાની છૂટ નથી.

- 1) કોના મતે વિચારણા એટલે સત્યજ્ઞાન પ્રાપ્ત કરવાના હેતુથી કરવામાં આવતી માનસિક પ્રવૃત્તિ.
 (A) એરિસ્ટોટલ (B) ડબલ્યુઈ જહોનસન
 (C) ઈરવિંગ કોપી (D) કોહેન અને નાગેલ
- 2) કોના મતે દ્રવ્યની દૃષ્ટિએ અલગ તેવી ઘણી વસ્તુઓમાં જે સમાનપણે રહેલું છે તે “રૂપ” છે.
 (A) એરિસ્ટોટલ (B) જહોનસન
 (C) જોસેફ (D) ઈરવિંગ કોપી
- 3) વિધાન એટલે શું?
 (A) જેમાં ગર્ભિતાર્થ સંબંધ હોય (B) જે પ્રમાણભૂત કે અપ્રમાણભૂત હોય
 (C) જે સત્ય કે અસત્ય હોય (D) જેમાં સંભવિતાર્થ સંબંધ હોય
- 4) કયો શબ્દ ફક્ત વિધાન નિર્દેશક છે?
 (A) કારણકે (B) કેમકે
 (C) એટલે (D) એનું કારણ એ છે કે
- 5) માન્યરૂપવાળા નિરૂપાધિક વિધાનની રજૂઆત કેટલા ભાગમાં થાય છે?
 (A) બે (B) ત્રણ
 (C) ચાર (D) પાંચ
- 6) કેટલાક ઉ.વિ. છે એ કયા પ્રકારના વિધાનનું રૂપ છે?
 (A) એકદેશી વિધિવાચક (B) સર્વદેશી નિષેધવાચક
 (C) સર્વદેશી વિધિવાચક (D) એકદેશી નિષેધવાચક
- 7) કયા તર્કશાસ્ત્રીના મતે “વિધાન એટલે કશાકના વિશે કશીક માહિતી આપતું કથન”
 (A) એરિસ્ટોટલ (B) જહોનસન
 (C) મેકબેથ (D) જોસેફ
- 8) નીચેનામાંથી કયું ઉદાહરણ “A” વિધાનનું છે?
 (A) કેટલાંક ફળ મીઠાં છે. (B) સર્વ ફળ મીઠાં છે.
 (C) કેટલાંક ફળ મીઠાં નથી (D) કોઈપણ ફળ મીઠાં નથી
- 9) બે વર્ગ વચ્ચેના વર્ગ સમાવેશનના સંબંધનો સંપૂર્ણપણે કે અંશતઃ સ્વિકાર થયો હોય તો બન્ને વચ્ચે કયો સંબંધ છે એમ કહેવાય?
 (A) વિધિવાચક (B) નિષેધવાચક
 (C) એકસરખો (D) વિરુદ્ધ

- 10) કયા પ્રકારના વિધાનનાં વિરોધમાં સમાન પદવાળાં બે વિધાનો વચ્ચે ઈચ્છા અને ગુણ બંનેનો વિરોધ હોય છે ?
 (A) અંશ વિરોધ (B) પૂર્ણ વિરોધ
 (C) ઉપવિરોધ (D) આશ્રયાશ્રિત વિરોધ
- 11) “કેટલાક ખેલાડી ખેલદિલ વ્યક્તિઓ છે” આ વિધાનનું પ્રતિવિધાન શું થાય ?
 (A) હા (B) હ
 (C) ના (D) ન
- 12) કયા નિરુપાધિક વિધાનનું પરિવર્તન શક્ય નથી ?
 (A) સર્વદેશી વિધિવાચી (B) સર્વદેશી નિષેધવાચી
 (C) એકદેશી વિધિવાચી (D) એકદેશી નિષેધવાચી
- 13) હા નું આશ્રયાશ્રિત વિરોધી વિધાન કયું છે ?
 (A) “હ” (B) “ન”
 (C) “હા” (D) “ના”
- 14) વિરોધાશ્રિત અને સામ્યાર્થી અનુમાન એ કયા પ્રકારનાં અનુમાનનાં પ્રકારો છે ?
 (A) મધ્યપદી (B) અમધ્યપદી
 (C) વ્યાપ્તિલક્ષી (D) અન્યાધારી
- 15) જો ‘ન’ વિધાન સત્ય હોય તો તેવું આશ્રયાશ્રિત વિરોધી “ના” વિધાન કેવું હોય ?
 (A) સત્ય (B) અસત્ય
 (C) શંકાસ્પદ (D) એકપણ નહીં
- 16) નીચેનામાંથી કયું કારક સત્યતા ફલનલક્ષી કારક નથી ?
 (A) _____ અને _____ (B) જો _____ તો
 (C) _____ તે પહેલાં (D) કાંતો _____ અથવા
- 17) ‘પણ’ ‘જોકે’ ‘જ્યારે’ વગેરે શબ્દો કયા તાર્કિક કારકના પર્યાયી શબ્દો છે ?
 (A) _____ અને _____
 (B) કાંતો _____ અથવા
 (C) _____ નહીં
 (D) જો _____ તો અને તોજ

18) સામુચ્ચયિક વિધાન કયારે સત્ય બને ?

(A) p અને q બંને અસત્ય હોય.

(B) p અસત્ય અને q સત્ય હોય.

(C) p અને q બંને સત્ય હોય.

(D) p સત્ય હોય અને q અસત્ય હોય.

19) જીવ, જગત અને ઈશ્વરને શું કહે છે ?

(A) તત્ત્વરમન

(B) તત્ત્વ વિચારણા

(C) તત્ત્વત્રયી

(D) તત્ત્વચિંતન

20) તત્ત્વજ્ઞાન કેવું જીવન જીવતાં શીખવે છે ?

(A) સત્યમય

(B) સત્યલક્ષી

(C) મૂલ્યવાન

(D) જીવનલક્ષી

21) તત્ત્વજ્ઞાનનો પ્રાણ કયો છે ?

(A) વિવેચન

(B) વ્યક્તિ

(C) વિચાર

(D) વસ્તુ

22) તત્ત્વજ્ઞાન માનવજીવનમાં કેવું પરિવર્તન લાવે છે ?

(A) ચિંતનાત્મક

(B) બૌદ્ધિક

(C) તાત્ત્વિક

(D) ગુણાત્મક

23) તત્ત્વત્રયી અંગેનું ચિંતન કયા નામથી ઓળખાય છે ?

(A) ચિંતનાત્મક વિચારણા

(B) તત્ત્વવિચારણા

(C) ઈશ્વર

(D) તત્ત્વચિંતન

24) વિચારણા શેના દ્વારા વ્યક્ત થાય છે ?

(A) અક્ષર

(B) શબ્દ

(C) વાક્ય

(D) ભાષા

25) નીચેના પૈકી કયું ઉદાહરણ અજ્ઞાન દોષનું છે ?

(A) બેકનના જ્ઞાન વિષયક સિધ્ધાંતો સાચા હોઈ શકે નહિ કારણ કે તે અપ્રામાણિક હતા.

(B) ઈશ્વરનું અસ્તિત્વ છે કારણ કે ઈશ્વરનું અસ્તિત્વ નથી તેવું કોઈએ સાબિત કર્યું નથી.

(C) હિંસા ન કરવી જોઈએ કારણ કે ગાંધીજીએ તેનો વિરોધ કર્યો છે.

(D) આ વિદ્યાર્થી હોંશિયાર છે કારણ કે તે ઠોઠ નથી.

- 26) માનવશરીરમાં કેટલી જ્ઞાનેન્દ્રિયો છે ?
 (A) બે (B) ત્રણ
 (C) ચાર (D) પાંચ
- 27) શેના દ્વારા આત્મસાક્ષાત્કાર અને ઈશ્વર સાક્ષાત્કાર થઈ શકે છે ?
 (A) ધ્યાન (B) મન
 (C) અંતઃસ્ફુરણ (D) જ્ઞાનેન્દ્રિયો
- 28) પ્રકૃતિનાં ગુણોનું પોતાના સ્વરૂપમાં પરિવર્તન થતું હોય તે ગુણોની સ્થિતિને પ્રકૃતિની કઈ અવસ્થા કહેવાય છે ?
 (A) પ્રાકૃતિક અવસ્થા (B) આધ્યાત્મિક અવસ્થા
 (C) વિરૂપ અવસ્થા (D) સામ્યાવસ્થા
- 29) સોનાના ઘરેણાંનું ઉપાદાનકારણ શું છે ?
 (A) માટી (B) ચાંદી
 (C) પિત્તળ (D) સોનું
- 30) જગત કેવું તત્ત્વ છે ?
 (A) અચેતન (B) જડ
 (C) જડ અને ચેતનથી પર (D) ચેતન
- 31) ઈશ્વર કેવું તત્ત્વ છે ?
 (A) જડ (B) ચેતન
 (C) જડ અને ચેતનથી પર (D) ભૌતિક પદાર્થો
- 32) સ્થૂળ, સૂક્ષ્મ અને કારણ શરીરને ધારણ કરનાર જીવાત્મા કેટલામું તત્ત્વ છે ?
 (A) પાંચમું (B) ઓગણીસમું
 (C) પચીસમું (D) ચોવીસમું
- 33) “માનવી કામનાઓનો ગુલામ બની જાય એ ઈચ્છવાયોગ્ય નથી.” આ વિધાન કોણે કહ્યું છે ?
 (A) ગાંધીજી (B) મનુસ્મૃતિ
 (C) યાજ્ઞવલ્ક્ય (D) મહાભારતકાર

- 34) કયા પુરુષાર્થથી જે પ્રાપ્ત થાય છે તે સનાતન કે શાશ્વત હોય છે ?
 (A) અર્થ (B) મોક્ષ
 (C) ધર્મ (D) કામ
- 35) સહવર્તનના નિયમનું અનુશીલન કરનાર શું કરે છે ?
 (A) ધર્મ (B) સત્કર્મ
 (C) ઈન્દ્રિયનિગ્રહ (D) અધર્મ
- 36) કેવા પ્રકારના માર્ગમાં વ્યક્તિ ઈશ્વર સાથે 'પ્રેમપરક ઐક્ય' અનુભવે છે ?
 (A) મોક્ષમાર્ગ (B) ભક્તિમાર્ગ
 (C) કર્મમાર્ગ (D) જ્ઞાનમાર્ગ
- 37) જગતના પ્રત્યેક જીવનું અંતિમ લક્ષ્ય કયું છે ?
 (A) ધર્મ (B) અર્થ
 (C) કામ (D) મોક્ષ
- 38) તાત્ત્વિક દૃષ્ટિએ ઈશ્વરના મહત્વના ગુણો કેટલા છે ?
 (A) બે (B) ત્રણ
 (C) ચાર (D) પાંચ
- 39) $p \sim p$ એ કેવા પ્રકારનું રૂપ છે તે જણાવો.
 (A) પરાયત્ત (B) તદ્દેવાર્થક
 (C) સ્વ-વ્યાધાતિ (D) એકપણ નહીં
- 40) આધાર વિધાન સત્ય અને ફલિત વિધાન અસત્ય હોય તેવી દલીલને _____ દલીલ કહેવાય.
 (A) પ્રમાણભૂત (B) અપ્રમાણભૂત
 (C) સત્ય (D) અસત્ય
- 41) જટિલ સંયુક્ત વિધાનમાં ઓછામાં ઓછા કેટલા કારકનો ઉપયોગ થાય છે ?
 (A) ત્રણ (B) એક
 (C) બે (D) ચાર
- 42) નિશ્ચિત વિધાન માટે વાપરવામાં આવતા પ્રતિકને શું કહેવાય ?
 (A) વિધાન (B) કારક
 (C) વિધાનપરક અચલ (D) વિધાનપરક પરિવર્તી

43) નીચેની દલીલમાં આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

$$\sim S \rightarrow (P \rightarrow Q)$$

$$[A \rightarrow (B \& D)]$$

\therefore _____

(A) $\sim S \rightarrow (B \& D)$

(B) $(P \rightarrow Q) \rightarrow A$

(C) $[\sim S \rightarrow (P \rightarrow Q)] \& [A \rightarrow (B \& D)]$

(D) $A \& \sim S$

44) નીચેની દલીલમાં આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

$$R \vee S$$

\therefore _____

(A) R

(B) $(R \vee S) \vee S$

(C) $S \vee R$

(D) $(R \vee S) \& N$

45) નીચેની દલીલમાં આપેલા વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો.

$$(A \rightarrow B) \rightarrow (M \& N)$$

$$A \rightarrow B$$

\therefore _____

(A) $\sim (A \rightarrow B)$

(B) $M \& N$

(C) $\sim (M \& N)$

(D) $\sim A \rightarrow B$

46) નીચેની દલીલ _____ ના નિયમ પ્રમાણે પ્રમાણભૂત છે.

$$\sim (X \& Y) \rightarrow Z$$

$$\sim Z$$

$$\therefore \sim \sim (X \& Y)$$

(A) MP

(B) HS

(C) MT

(D) DS

47) કઈ આકૃતિમાં મધ્યપદ બન્ને આધારવિધાનોમાં વિધેયને સ્થાને હોય છે ?

(A) પહેલી

(B) બીજી

(C) ત્રીજી

(D) ચોથી

48) સંવિધાનના ફલિતવિધાનના ઉદ્દેશ્ય પદને શું કહે છે ?

(A) મધ્યપદ

(B) સાધ્યપદ

(C) એકેય નહીં

(D) પક્ષપદ

49) નિરૂપાધિક સંવિધાનમાં પદોની સંખ્યા કેટલી હોય છે ?

- (A) ત્રણ (B) ચાર
(C) બે (D) છ

50) કઈ આકૃતિમાં મધ્યપદ બન્ને આધારવિધાનોમાં ઉદ્દેશ્યને સ્થાને હોય છે ?

- (A) ચોથી (B) બીજી
(C) પહેલી (D) ત્રીજી

51) નીચેનામાંથી વ્યતિરેક રીતિની પ્રાતિક રજૂઆત કઈ છે ? તે જણાવો.

(A) ABCD – abcd
AEFG – aefg
∴ A એ a નું કારણ છે.

(B) PQRS – pqrs
PEFG – pefg
∴ P એ p નું કારણ છે.

(C) ABCD – abcd
BCD – bcd
∴ a એ A નું પરિણામ છે.

(D) $A + BC - a^+bc$
 $A + BC - a^-bc$
∴ A એ a નું કારણ છે.

52) જે સંયોગને કારણે જે ઘટના અસ્તિત્વમાં આવતી હોય તે સંયોગને તે ઘટનાનું કારણ અને તે ઘટનાને તે સંયોગનું કાર્ય કહે છે. આવા બે બનાવો વચ્ચેના આ પ્રકારના સંબંધને શું કહેવાય ?

- (A) કારણ (B) કાર્યકારણ સંબંધ
(C) પરિણામ (D) કાર્ય

53) જ્યાં તફાવત હોય ત્યાં વિશિષ્ટતાને લગતો ભેદ પડે જ આ વિધાન કયા તત્ત્વચિંતકનું છે ?

- (A) બેકન (B) જે.એસ. મિલ
(C) વિલિયમ જેમ્સ (D) એમર્સન

- 54) કોઈપણ વર્ગની સામાન્ય કે સાર્વત્રિક લાક્ષણિકતાનો અંતઃસ્ફુરણ કે માનસ પ્રત્યક્ષ દ્વારા થતો પ્રત્યક્ષ અનુભવ કઈ પદ્ધતિ કહેવાય ?
- (A) અન્વય પદ્ધતિ (B) વ્યતિરેક પદ્ધતિ
- (C) સામાન્ય લક્ષણ પ્રત્યક્ષાનુભૂતિ (D) વ્યભિચાર ગ્રહપદ્ધતિ
- 55) આ માણસ પરાજય પામેલ છે. કારણ કે તે સત્યવાદી છે. અનુમાનમાં કયો દોષ થયો છે ?
- (A) અનૈકાન્તિક (B) વિરૂદ્ધ
- (C) બાધિત (D) સત્પ્રતિપક્ષ
- 56) અનુમાન કર્તાએ પોતાના જ્ઞાન માટે પોતાના મનમાં તારવેલું અનુમાનને શું કહેવાય ?
- (A) પરાર્થાનુમાન (B) સ્વાર્થાનુમાન
- (C) દલીલ (D) વિધાન
- 57) આ વિદ્યાર્થી તેજસ્વી છે. કારણ કે તે પરીક્ષામાં પ્રથમવર્ગ મેળવે છે. અને વર્ગમાં પ્રશ્નોના જવાબ આપી શકતો નથી ? આ અનુમાનમાં કયો દોષ થાય છે ?
- (A) સત્પ્રતિપક્ષ (B) બાધિત
- (C) વિરૂદ્ધ (D) અનૈકાન્તિક
- 58) નીચે આપેલા હેત્વાભાસમાંથી “બાધિત હેત્વાભાસ” દર્શાવો.
- (A) આ માણસ અમર છે, કારણ કે તે જન્મેલો છે.
- (B) ખાંડ ખાટી છે, કારણ કે તેનાથી એસિડીટી થાય છે.
- (C) આ હંસ બુદ્ધિશીલ છે, કારણ કે તેને બે પગ છે.
- (D) આ કબૂતર ચાંચવિહોણું છે કારણ કે તેને બે પગ છે.
- 59) નીચેનામાંથી કયું ભૌતિક મૂલ્ય ધરાવે છે ?
- (A) પ્રાર્થના (B) કાયમી નોકરી
- (C) શારીરિક તંદુરસ્તી (D) ગાયકની દૃષ્ટિએ સિતાર
- 60) ધર્મ કયા તત્ત્વની આરાધના કરે છે ?
- (A) અસત્ય (B) અંતિમ આધ્યાત્મિક
- (C) ભૌતિક (D) વૈજ્ઞાનિક

- 61) કલાને ખાતર કલાની ઉપાસના કેવા પ્રકારનું મૂલ્ય છે ?
 (A) બહિર્ગત (B) અનુઉત્પાદક
 (C) અંતર્ગત (D) ઉત્પાદક
- 62) “સંકુચિત અને અલગતાવાદી જીવનદષ્ટિ” – આ વિધાન કયા જીવનદષ્ટિકોણનું છે ?
 (A) ઉત્પાદક (B) અધ્યાત્મવાદી
 (C) અભૌતિકવાદી (D) ભૌતિકવાદી
- 63) પોતાના તથા પોતાના કુટુંબીજનોનો ભોગ વિલાસ કરવો એ કઈ જીવનદષ્ટિ કહેવાય ?
 (A) આધ્યાત્મકવાદી (B) ભૌતિકવાદી
 (C) વ્યક્તિલક્ષી (D) વસ્તુલક્ષી
- 64) ક્રોધ ઉત્પન્ન થાય એવી પરિસ્થિતિમાં પણ ક્રોધ ન કરવો અને પરિસ્થિતિને સહન કરવાની ક્ષમતા એટલે શું ?
 (A) શાંતિ (B) અહિંસા
 (C) અક્રોધ (D) ત્યાગ
- 65) ધૃતિ એટલે શું ?
 (A) બાહ્ય આંતર શુદ્ધિ
 (B) સદ્ભાવનાથી માફી બક્ષવી.
 (C) સર્વમાં સમભાવ રાખવો.
 (D) વિપરીત પરિસ્થિતિમાં પણ સ્વસ્થતા જાળવવી.
- 66) અણગમતું સહન કરવાની અશક્તિના કારણે ઉદ્ભવતા આવેશને શું કહે છે ?
 (A) દંભ (B) ક્રોધ
 (C) અભિમાન (D) દર્પ
- 67) વિપરીત પરિસ્થિતિમાં પણ સ્વસ્થતા જાળવવી એ કયો સદ્ગુણ છે ?
 (A) શાંતિ (B) દમ
 (C) સરળતા (D) ધૃતિ
- 68) યહુદી ધર્મના સ્થાપક કોણ હતા ?
 (A) લાઓ ત્ઝું (B) મહાવીર સ્વામી
 (C) પયંગમ્બર મોઝીઝ (D) અષોજરથૃષ્ટ્ર

- 69) કેવા માનવીને પશુ સમાન કહ્યો છે ?
 (A) ભક્તિહીન (B) જ્ઞાનહીન
 (C) નીતિહીન (D) ધર્મહીન
- 70) કયા દેશને બિનસાંપ્રદાયિક દેશ કહ્યો છે ?
 (A) ભારત (B) અમેરિકા
 (C) ચીન (D) પાકિસ્તાન
- 71) નીચેનામાંથી શિન્તો ધર્મના સ્થાપક કોણ હતા ?
 (A) તીર્થંકરો (B) અષાઠ્ઠરથૂષ્ટ્ર
 (C) પયંગમ્બર મોઝીઝ (D) કોઈ નહીં
- 72) જગતના તમામ વિદ્યમાન ધર્મોમાં સૌથી અર્વાચીન ધર્મ કયો છે ?
 (A) શીખ (B) ખ્રિસ્તી
 (C) ઈસ્લામ (D) કન્ફ્યુશિયસ
- 73) જરથોસ્તી ધર્મનો ધર્મગ્રંથ કયો છે ?
 (A) ગણિપિટક (B) ઝંદ અવસ્તા
 (C) ત્રિપિટક (D) જુનો કરાર
- 74) ઈસ્લામ ધર્મનો વિશિષ્ટ નૈતિક સિદ્ધાંત કયો છે ?
 (A) પવિત્રતા અને ન્યાયભાવના (B) માનવસેવા અને પ્રેમભાવના
 (C) અહિંસા અને જીવદયા (D) ભાતૃભાવના અને જકાત
- 75) 'અમરમ' અને 'અમજહબ' - આ ઈશ્વરનાં નામ કોણે આપ્યા છે ?
 (A) મહમ્મદ પયગમ્બર (B) ગુરુ નાનક
 (C) ગુરુ ગોવિંદસિંહ (D) પયગમ્બર મોઝીઝ
- 76) બાઈબલ કયા ધર્મનો ધર્મગ્રંથ છે ?
 (A) ખ્રિસ્તીધર્મ (B) યહુદીધર્મ
 (C) તાઓ ધર્મ (D) શીખધર્મ
- 77) 'અષ્ટાંગ યોગ' નું અંતિમ સોપાન જણાવો.
 (A) આસન (B) ધ્યાન
 (C) સમાધિ (D) ધારણા

78) અપરિગ્રહનો અર્થ શું છે ?

- (A) તપ (B) સંતોષ
(C) ઈશ્વર સમર્પણ (D) સંગ્રહવૃત્તિનો ત્યાગ

79) ચિત્તમાં તમોગુણ પ્રભાવી હોય એ ચિત્તની કઈ અવસ્થા કહેવાય ?

- (A) એકાગ્ર (B) ક્ષિત્ત
(C) મૂઢ (D) વિક્ષિત્ત

80) દૈનિક કાર્યો સિવાયના સમયમાં આનંદ મેળવવા માટે કરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિને શું કહેવાય ?

- (A) આહાર (B) દિનચર્યા
(C) વિહાર (D) નિરુદ્ધ

81) નીચેનામાંથી કઈ લાક્ષણિકતા એકમ પાઠ આયોજનની છે ?

- (A) એક તાસમાં નાના મુદ્દાનું આયોજન
(B) 35 કે 40 મિનિટના સમય પૂરતું આયોજન
(C) 5 થી 7 મિનિટના સમય પૂરતું આયોજન
(D) ચારથી છ તાસ સતત ચાલે તેવું સળંગ પાઠ આયોજન

82) “ભારતમાં ગરીબી” પાઠમાંથી “સાપેક્ષ ગરીબી” - એકમનું પાઠ આયોજન કરવા માટે સૌથી છેલ્લું સોપાન કયું લઈ શકાય ?

- (A) વિષયાભિમુખ (B) પ્રશ્નોત્તરી
(C) કા.પા. કાર્ય (D) મૂલ્યાંકન કસોટી

83) સુદૃઢીકરણ કૌશલ્યનું ઘટક કયું છે ?

- (A) શાબ્દિક હકારાત્મક સુદૃઢક (B) અશાબ્દિક નકારાત્મક સુદૃઢક
(C) અશાબ્દિક હકારાત્મક સુદૃઢક (D) ઉપરનાં બધાંજ

84) સહપ્રથમ માઈક્રો ટીચિંગ શબ્દનો પ્રયોગ કોણે કર્યો ?

- (A) બુસ (B) ડ્વાઈટ એલન
(C) ડૉ. પાસી (D) કેલન બૅક

- 85) ઇતિહાસ વિષયનો ભાષા સાથેનો અનુબંધ નીચેના કયા વિકલ્પ સાથે સંબંધ ધરાવે છે ?
 (A) સમયરેખા ☒ (B) શિવાજીનું હાલરું
 (C) મૃત્યુદર ☐ (D) ઉપરનામાંથી એકેય નહીં
- 86) ઇતિહાસ વિષયનો વિજ્ઞાન સાથેનો અનુબંધ નીચેના કયા વિકલ્પ સાથે સંબંધ ધરાવે છે ?
 (A) બારડોલી સત્યાગ્રહ (B) તાજમહેલ કાવ્ય
☒ (C) ચક્રની શોધ (D) ભારતમાં બેરોજગારી
- 87) વિદ્યાર્થીઓમાં પૂર્વજ્ઞાન અને નવાજ્ઞાન વચ્ચેનું અંતર ઘટાડવા માટે કયા કૌશલ્યનો ઉપયોગ કરશો ?
 (A) કા. પા. કૌશલ્ય (B) સુદૃઢીકરણ કૌશલ્ય
☒ (C) વિષયાભિમુખ કૌશલ્ય (D) પ્રશ્ન ઊંડાણ કૌશલ્ય
- 88) પ્રશ્નના બંધારણમાં નીચેનામાંથી કઈ બાબતો પર વધુ ભાર મૂકવામાં આવે છે ?
 (A) પ્રશ્ન ક્રમિકતા ધરાવતો હોવો જોઈએ.
 (B) વ્યાકરણ અને વાક્ય રચનાની દૃષ્ટિએ શુદ્ધ હોવો જોઈએ.
 (C) પ્રશ્ન મિતાક્ષરી (ટૂંકો) હોવો જોઈએ.
☒ (D) ઉપરના બધાંજ.
- 89) શિક્ષકને વર્ગખંડમાં રોજબરોજ નડતા પ્રશ્નોના ઉકેલ માટે કયા પ્રકારનું સંશોધન કરી શકાય ?
 (A) ઐતિહાસિક સંશોધન ☒ (B) ક્રિયાત્મક સંશોધન
 (C) લઘુશોધ નિબંધ (D) સામાજિક સંશોધન
- 90) જૂથચર્ચા પદ્ધતિમાં નીચેનામાંથી જૂથ પાડવાની કઈ રીત પ્રચલિત છે ?
 (A) વર્ગની સામાજિકતામીતિ અનુસાર (B) વર્ગની બૌદ્ધિક યોગ્યતા અનુસાર
 (C) વર્ગના પત્રક ક્રમાંક અનુસાર ☒ (D) ઉપરની બધીજ રીત
- 91) નીચેનામાંથી કઈ લાક્ષણિકતા નાટ્યીકરણ પદ્ધતિની નથી ?
 (A) બાળકોની સ્મરણશક્તિ કેળવાય છે.
 (B) રસપ્રદ અને વિવિધતાવાળી હકીકતો કાયમને માટે યાદ રહે છે.
 (C) ભૂતકાળ મૂર્ત સ્વરૂપે પ્રગટ થાય છે.
☒ (D) અભિવ્યક્તિ સ્પષ્ટ બનતી નથી.

92) નીચેનામાંથી કઈ લાક્ષણિકતા સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડની નથી ?

- ☒ (A) સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડમાં વિવિધ રાસાયણિક પદાર્થો હોવા જોઈએ.
- (B) સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડમાં નકશાઓ હોવા જોઈએ.
- (C) સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડમાં ફિલ્મ પ્રોજેક્ટર હોવું જોઈએ.
- (D) સામાજિક વિજ્ઞાન ખંડમાં ચિત્રો-ચાર્ટ વગેરે હોવા જોઈએ.

93) નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી પ્રશ્ન પૂછવાની સાચી પ્રક્રિયા કઈ નથી ?

- (A) પ્રશ્ન યોગ્ય અવાજે પૂછવા
- (B) પ્રશ્ન સમગ્ર વર્ગ સમક્ષ પૂછવા
- ☒ (C) પ્રશ્ન ખૂબ ધીમેથી પૂછવા
- (D) યોગ્ય શબ્દ પર ભાર મૂકી પ્રશ્ન પૂછવા

94) વર્ગમાં શિક્ષકને પ્રશ્નનો ઉત્તર નહીં મળવાનાં કારણો નીચેનામાંથી કયા છે ?

- (A) પૂછાયેલા પ્રશ્નો એકમ સાથે સુસંગત ન હોય.
- (B) પ્રશ્ન સમયે વિદ્યાર્થીઓ બેધ્યાન હોય.
- (C) વિદ્યાર્થીની વચકક્ષાથી અને જ્ઞાન કક્ષાથી ઊંચીકક્ષાના પ્રશ્નો હોય.
- ☒ (D) ઉપરના બધાંજ.

95) શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને “આઝાદ હિંદ ફોજ અને સુભાષચંદ્ર બોઝ” વિશે શીખવતી વખતે નીચે મુજબના પ્રશ્નો પૂછે છે, તો તેમાં કયા પ્રશ્નો ક્રમિક નથી ?

- (1) સુભાષચંદ્ર બોઝનો જન્મ કઈ સાલમાં થયો હતો ?
- (2) તેઓ કઈ સાલમાં મૃત્યુ પામ્યા ?
- (3) તેમના પિતાનું નામ શું હતું ?
- (4) સુભાષચંદ્ર ICS ની પરીક્ષામાં કયા ક્રમે ઉત્તીર્ણ થયા ?
- (5) ઈ.સ. 1943 માં જાપાનના વડા પ્રધાન કોણ હતા ?
- (A) પ્રશ્ન નં. 3 અને 1 ક્રમિક નથી. (B) પ્રશ્ન નં. 4 અને 5 ક્રમિક નથી.
- ☒ (C) પ્રશ્ન નં. 2 અને 5 ક્રમિક નથી. (D) પ્રશ્ન નં. 1 અને 2 ક્રમિક નથી.

96) નીચે આપેલ ઇતિહાસ શિક્ષણના આધારોમાંથી આધાર પદ્ધતિ માટેનો અલિખિત આધાર કયો કહી શકાય ?

- (A) તામ્રપત્ર ☒ (B) હથિયાર
- (C) સંધિકરારો (D) શિલાલેખો

97) “શિક્ષણના સિદ્ધાંતો” અને “શિક્ષણના સૂત્રો નો સમન્વય” એટલે

- ✓(A) શિક્ષણ વ્યવહાર (B) શિક્ષણ પદ્ધતિ
(C) શિક્ષણ પ્રયુક્તિ (D) શિક્ષણ કૌશલ્ય

98) નીચેનામાંથી કયું સુદૃઢક નકારાત્મક અશાબ્દિક સુદૃઢક છે ?

- (A) મોઢામાં જીભ છે કે નહિ ?
✓(B) ગુસ્સાનાં ભાવથી વિદ્યાર્થી સામે જોવું.
(C) જવાબ આપતાં ફાંફાં પડે છે ને ?
(D) રખડો એટલે આવડી જશે.

99) પ્રશ્નપ્રવાહિતા કૌશલ્ય સંબંધમાં નીચેના પૈકી કયો વિકલ્પ બંધ બેસતો નથી ?
(અથવા કયો વિકલ્પ ખોટો છે ?)

- (A) પ્રશ્નનું પુનરાવર્તન ટાળવું જોઈએ.
(B) પ્રશ્નની યોગ્ય ઝડપે રજૂઆત થવી જોઈએ.
✓(C) ‘હા’ કે ‘ના’ માં ઉત્તર આવે તેવા પ્રશ્નો પૂછવા જોઈએ.
(D) યોગ્ય હાવભાવ સાથે પ્રશ્નની રજૂઆત થવી જોઈએ.

100) વર્ગમાં શિક્ષણ વિદ્યાર્થીઓને “ભારત : સ્થાન, કદ” વિશે શિખવી રહ્યા છે. નીચે આપેલા પ્રશ્નમાંથી કયા પ્રશ્ન એકમ સાથે સુસંગત નથી ?

- (1) ભારતદેશ કયા ખંડમાં આવેલ છે ?
(2) ભારતના મુખ્ય ભૂમિભાગનું સ્થાન જણાવો.
(3) દુનિયામાં કેટલા ખંડો આવેલા છે ?
(4) ભારતના દક્ષિણતમ સ્થળનું નામ શું છે ?
(5) વિસ્તારની દૃષ્ટિએ સૌથી નાનો ખંડ કયો છે ?
(6) ભારત દેશ કયા ગોળાર્ધમાં આવેલો છે ?

- ✓(A) 3 અને 5 (B) 1 અને 2
(C) 4 અને 5 (D) 3 અને 2

